

movitosti před všemi soukromými právy zástavními, jež jako právo na oddělené uspokojení prohlášením úpadku vůbec není dotčeno (§ 11 (1) a § 48 (1) úpadk. ř.). Jelikož však zadrželým příspěvkům k okresním nemocenským pojišťovnám (§ 173 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n.) a k dělnické úrazové pojišťovně (zákon ze dne 28. prosince 1887, čís. 1 ř. z. 1888) přísluší přednostní zástavní právo přede všemi soukromými zástavními právy na nemovitostech, patřících povinnému, jen za podmínek a omezení, za kterých jest v § 76 zákona ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. zák., pokud se týče v § 265 zák. ze dne 15. července 1927, čís. 76 sb. z. a n. stanoveno pro daň výdělkovou přednostní zástavní právo na nemovitostech povinného (jud. 150, úř. sb. víd. čís. 1197), a jelikož rekursní soud v důsledku svého právního omylu rekurs po této stránce nevyřídil, nezbylo, než jeho usnesení v napadené části zrušiti a usnésti se, jak se stalo.

Čís. 8909.

Zbytek částečně vymazané hypotekární pohledávky předchází nové pohledávce, vložené podle § 469; nový doslov obč. zák. na místě vymazané části původní pohledávky. Jen na venek (proti zadnějším věřitelům) mají původní a nová pohledávka stejné pořadí.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1929, R I 244/29.)

Na exekučně vydražené nemovitosti bylo pod běž. čís. 49-21-6 vloženo zástavní právo pro zbytek pohledávky Josefa Š-a a v témže pořadí bylo na místě vymazané části pohledávky 50.000 Kč Josefa Š-a vloženo zástavní právo pro pohledávku 50.000 Kč Josefa Z-a. Rozvrhuje nejvyšší podání přikázal p r v ý s o u d nejprve Josefu Š-ovi celý zbytek jeho pohledávky a pak teprve zbytek nejvyššího podání 5.303 Kč na částečnou úhradu pohledávky Josefa Z-a. D ů v o d y : Hypotekární pohledávka Josefa Z-a je zajištěna v pořadí běž. čís. 49-21-6, poněvadž však dosáhla zástavního práva až po té, co již zbytková pohledávka Josefa Š-a dávno před tím byla držitelkou zajištění hypotekárního v uvedeném pořadí a poněvadž zapsána byla až po předchozím výmazu zástavního práva za pohledávku 50.000 Kč, přiznal soud pohledávce pořadí až teprve za pořadím zbytkové pohledávky Josefa Š-a, ovšem že v pořadí pod běž. čís. 49-21-6 jí vyhrazeném. Pohledávka Josefa Z-a tím, že použito bylo pro její zajištění výhody, kterou poskytuje § 33 resp. 37 III. dílčí novely k obč. zák., dosáhla pořadí pod běž. čís. 49-21-6, které má proti třetím výhodně, avšak nemůže v dosaženém pořadí míti stejné právo jako pohledávka zbytková, ježto přičilo by se to základní zásadě prior tempore, potior iure, již nutno uplatniti i v posloupnosti nabytí práva knihovního ve vyhrazeném pořadí (podpořadí). § 29 knih. ř. § 488 a § 440 obč. zák. § 469 obč. zák. sr. JUDr. Emil Svoboda. O věcných právech ve věci cizí z r. 1925 str. 48. R e k u r s n í s o u d k rekursu Josefa Z-a napadené usnesení potvrdil. D ů v o d y : Rekursní soud poukazuje na správné, stavu věci i zákonu vyhovující odůvodnění prvního soudu, jež vývody stížnosti

není ani vyvráceno ani zeslabeno. Na vývody stížnosti se podotýká: Tím, že prvý soud přiznal pohledávce stěžovatele pořadí teprve za pořadím zbytkové pohledávky Josefa Š-a, neporušil ani předpis § 216 čis. 4 ex. ř. ani předpis § 469 obč. zák. Otázka, o kterou v souzeném případě jde, nebyla v § 469 obč. zák. nového znění vyřešena a právem se proto odvolává prvý soud k odůvodnění svého stanoviska na ustanovení § 29 knih. zák., podle něhož pořadí knihovní pohledávky řídí se podle doby podání knihovní žádosti o vklad. Třebaže tedy pohledávka stěžovatele 50.000 Kč s přísl. byla vložena v pořadí práva zástavního pro pohledávku Josefa Š-a původních 70.000 Kč s přísl., ve smyslu § 37 III. dílčí novely k obč. zák., přece jen zbytek hypoteky Josefa Š-a má přednost před zástavním právem pro nově vloženou pohledávku, neboť při částečném zapravení zástavního dluhu nabývá vlastník disposičního práva až do výše této části, avšak v pořadí po zbytku pohledávky — neboť disposiční právo vlastníkovo má míti možnost brániti postoupení zadnějšího věřitele do předu, nikoli zkracovati hypotekárního věřitele, jehož zástavní místo jest nejisté (srovn. Dr. Robert Mayr »Soustava občanského práva, Práva věcná« str. 246, dále v. Schey »Verfügung des Eigentümers über die Hypothek« Gerichtszeitung z r. 1916 str. 209 a komentář Neumannův k exekučnímu řádu z r. 1928 str. 687 a otištěné tam dobrozdání nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 8. října 1919 Praes 600).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y :

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávnění. Jde o to, v jakém poměru co do přednosti jsou k sobě zbytek částečně vymazané hypotéky a nová pohledávka, vložená po rozumu § 469 obč. zák. v novém doslovu na místě vymazané části původní pohledávky. Rekursní soud zodpověděl tuto otázku v ten rozum, že původní zástavní věřitel má co do zbytku své pohledávky přednost před novou pohledávkou na místě vymazané části jeho pohledávky vloženou a dovolací rekurent to napadá, snaže se dovoditi, že původní pohledávka v zůstatku a nová pohledávka po rozumu § 469 obč. zák. v témže pořadí vložená mají na vzájem pořadí stejné. Leč přisvědčiti jest názoru rekursního soudu. Zákon v § 469 obč. zák. a rovněž § 1446 obč. zák., které tu přicházejí v úvahu, případ částečného výmazu hypotéky a převodu zástavního práva za vymazanou část na novou pohledávku neuvádí a otázku přednosti takto vzniklých dvou nebo více zástavních práv v téže pořadové položce neřeší a také motivy k třetí dílčí novele se v této otázce odmlčují. To však nevadí, by názor rekursního soudu nebyl uznán za správný. K tomu vede tato úvaha: Odnikud neplyne, že oprávněním vlastníka nakládati se zástavním právem zaniklé pohledávky (§ 469 obč. zák. v novém znění), měl býti původní zástavní věřitel, jehož pohledávka z části zanikla, na svých právech co do zbytku své pohledávky, pokud se týče co do zástavního práva pro tento zbytek nějak dotčen, nanejvýš zkrácen. Zpravodaj komise panské sněmovny pro novelu k obč. zák. Dr. Schey v pojednání uveřejněném v allg. öst. Gerichtszeitung z roku 1916 pod názvem »Verfügung des Eigentümers über die Hypothek«

píše na str. 209 takto: »Oprávněním vlastnickovým (§ 469 obč. zák.) má býti zabráněno postupu zadnějších zástavních věřitelů do předu, ale bez nebezpečí pro hypotekáře, o jehož místo se jedná. Das Verfügungsrecht des Eigenthümers soll die Vorrückung der Nachhypothekare hindern können, aber »ohne jede Spitze gegen den Hypothekar« selbst, dessen Pfandstelle in Frage kommt«). Vychází-li se ze stanoviska, že nemá dosavadní zástavní věřitel převodem zástavního práva pro zaniklou část jeho pohledávky na novou pohledávku býti dotčen, nanejvýš zkrácen, nelze přiznati souřadnost nové pohledávce se zbytkem původní pohledávky. Podle § 457 obč. zák. přísluší hypotekárnímu věřiteli v jeho pořadí právo na uspokojení ze zástavy co do celé jeho pohledávky nebo její části, a to neomezeně. Ani vlastník hypotéky nemůže ho v tom omeziti, pokud se týče v tomto právu ho zkrátiti. Kdyby však převedenému vlastníkem podle § 469 obč. zák. zástavnímu právu pro zaniklou část hypotekární pohledávky na novou pohledávku měla příslušet tatáž přednost jako zůstatku původní pohledávky, byl by původní zástavní věřitel na řečeném svém právu na uspokojení ze zástavy v jeho původním rozsahu popřípadě zkrácen. Po zániku části své pohledávky měl původní věřitel ve svém pořadí jen sám nárok na výtěžek ze zástavy k uspokojení zbytku své pohledávky, kdyby však nové pohledávce příslušela táž přednost, mohl by nastati případ, jakž jest tomu v projednávané věci, že by se o výtěžek ze zástavy, který by jinak připadl jemu, musil poměrně dělit s novou pohledávkou. Avšak nejen v řečeném směru, totiž ohledně svého uspokojení byl by původní hypotekář při přiznání stejného postavení nové pohledávce ohrožen, nýbrž i ve směru ještě jiném. Na zatímní určení břemen podle § 164 a násl. ex. ř. a na odpor proti příklepu podle §§ 184 čís. 8, 190 a násl. ex. ř. má hypotekární věřitel právo jen tehdy, předchází-li se svou pohledávkou co do pořadí vymáhajícímu věřiteli. Kdyby bylo nové pohledávce vloženo podle § 469 obč. zák. přiznáno konkurující postavení s pohledávkou původní, totiž s jejím zbytkem, neměl by původní hypotekář práva na zatímní určení břemen a ani práva k odporu proti příklepu podle § 184 čís. 8 a § 190 a násl. ex. ř. v případě, že by nový zástavní věřitel vedl exekuční dražbu, ježto by mu, novému zástavnímu věřiteli v pořadí nepředcházela. Z těchto úvah plyne, že nové pohledávce, na kterou bylo převedeno zástavní právo z pohledávky z části zaniklé podle § 469 obč. zák., stejné postavení co do pořadí nelze přiznati. Na venek, proti zadnějším věřitelům, mají původní a nová pohledávka pořadí ovšem totéž, ale mezi sebou nikoli, nýbrž tu podle ustanovení § 438 obč. zák. a § 29 knih. zák., protože o zástavní právo pro novou pohledávku bylo zakročeno později, předchází původní hypotekář se zbytkem své pohledávky pohledávce nové. Stanovisko rekursního soudu i prvního soudu jest tedy správné. Náзор zde hájený jest názorem též rakouského nejvyššího soudu (srovnej jeho dobrozdání ze dne 8. října 1919 Pres. 600 v úř. sb. I č. 101, Zentralblatt 1920 str. 100) a převážné části literatury (srovnej Klang: Bemerkungen zu den sachenrechtlichen Bestimmungen der Zivilnovellen 1917 str. 141, Dr. Stieber: Vývoj a právní povaha vlastnickovy hypotéky str. 147 a násl.; Dr. Hendel: Die Verfügung des Eigentümers über die Hypo-

thek str. 72 a násl.; Dr. Mayr, Lehrbuch des bürgerl. Rechtes 1922, I. svazek, 2. kniha str. 604, Dr. Ehrenzweig: System des öst. allg. Privatrechtes 1923, I. díl, druhá část str. 517, Dr. Emil Svoboda: O věcných právech k cizí věci. 1925 str. 48, Neumann, Kommentar zur E. O. 1928 str. 687 pozn. 59 c).

Čís. 8910.

Proti usnesení rekursního soudu o poplatcích notáře jako soudního komisaře v pozůstalostním řízení, není dovolací rekurs přípustným. V takovém případě se nelze zabývat ani otázkou, zda první soud, jsa soudem jen dožádaným, byl příslušným k upravení útrat notáře.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1929, R I 253/29.)

Rekursní soud zvýšil odměnu notáře jako soudního komisaře v pozůstalostním řízení.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

Předmětem dovolací stížnosti jest usnesení soudu rekursního, jímž byly na stížnost notáře jako soudního komisaře zvýšeny útraty upravené mu prvním soudem. Proti takovému rozhodnutí rekursního soudu jest podle druhého odstavce § 14 nesp. říz. v doslovu čl. X. novely ze dne 1. června 1914 čís. 118 ř. zák. další opravný prostředek nepřipustný. Že se tento zákonný předpis, vydaný za účelem úlevy soudům a zvláště nejvyššímu soudu, vztahuje také na útraty notáře jako soudního komisaře, plyne z toho, že zní zcela všeobecně a nerozeznává mezi jednotlivými druhy útrat, platí tedy o všech útratách, jichž zaplacení soud v nesporném řízení účastníkům ukládá. Pokud jde o otázku, zda byl první soud, jsa soudem jenom dožádaným, příslušným k upravení útrat notáře, jež pověřil provedením odhadu, či zda měl upravení jich vyhradit soudu pozůstalostnímu, jest i ona zasažena všeobecným ustanovením o nepřipustnosti dovolací stížnosti proti rozhodnutí o útratách, takže nemůže býti rovněž přezkoumávána. Dovolací rekurs jest v tomto směru nepřipustný také ještě z toho dalšího důvodu, že do usnesení prvního soudu, jímž si osobil právo, by sám určil poplatky svého soudního komisaře, nebyla podána stížnost uplatňující jeho nepřipustnost k upravení poplatků, takže v tomto směru vešlo jeho rozhodnutí již v moc práva.

Čís. 8911.

K vydobytí nároku na náhradu útrat, přisouzených po zahájení úpadku proti úpadci, nelze povolit exekuci proti úpadkové podstatě.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1929, R I 259/29.)